

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Artur Fryc

Protokolant: Sekretarz sądowy Michał Szmajser

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 lutego 2023 r. w Warszawie

sprawy z powództwa Anny Jęcek

przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie

o odprawę

na skutek apelacji wniesionej przez Annę Jęcek

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 kwietnia 2021 roku, sygn. akt VII P 901/20

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a. zasądza od Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w Warszawie na rzecz powódki Anny Jęcek kwotę 21 454, 80 zł (dwadzieścia jeden tysięcy czterysta pięćdziesiąt cztery złote i 80/100) tytułem odprawy, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
- b. w pozostałym zakresie oddala powództwo,
- c. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w Warszawie na rzecz powódki Anny Jęcek kwotę 2256,55 zł (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt sześć złotych i 55/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
- d. zasądza od powódki Anny Jęcek na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w Warszawie kwotę 443,45 zł (czterysta czterdzieści trzy złote i 45/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

2. w pozostałym zakresie oddala apelację,

3. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w Warszawie na rzecz powódki Anny Jęcek kwotę 1128,28 zł (jeden tysiąc sto dwadzieścia osiem złotych i 28/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym,
4. zasądza od powódki Anny Jęcek na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w Warszawie kwotę 221,72 zł (dwieście dwadzieścia jeden złotych i 72/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sędzia Artur Fryc

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 2 czerwca 2020 r. (data prezentaty), sprecyzowanym w dniu 11 sierpnia 2020r. powódka Anna Wioletta Jęcek wniosła zasądzenie od Skarbu Państwa – Izby Administracji Skarbowej w Warszawie kwoty 25 671 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 1 czerwca 2017r. do dnia zapłaty tytułem odprawy w związku ze zwolnieniem ze służby w Służbie Celno-Skarbowej w związku z likwidacją lub reorganizacją jednostki organizacyjnej.

W uzasadnieniu podniosła, że pełniła służbę w Służbie Celnej od 19 września 2005 r., zaś od 1 marca 2017 r. stała się funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej. W związku z wejściem w życie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, otrzymała w dniu 17 maja 2017 r. propozycję pracy, którą przyjęła. Z uwagi na powyższe jej stosunek służbowy od 1 czerwca 2017 r. uległ przekształceniu w stosunek pracy na czas nieokreślony. W związku z zakończeniem stosunku służby, pozwany powinien był jej wypłacić odprawę.

Nakazem zapłaty z dnia 26 sierpnia 2020r. (sygn. akt VII Np 104/20) Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych orzekł zgodnie z żądaniem powoda.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 22 października 2020 r. (data prezentaty sądowej) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 12 kwietnia 2021 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VII P 901/20 w pkt 1 oddalił powództwo, zaś w pkt 2 zasądził od powoda na rzecz pozwanego 2700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(wyrok – k. 62 a.s.)

Przed wydaniem orzeczenia, Sąd I instancji ustalił, że powódka Anna Jęcek z dniem 19 września 2005 r. została mianowana do służby przygotowawczej, a z dniem 12 czerwca 2008 r. do służby stałej w Izbie Celnej w Olsztynie, jako funkcjonariusz Służby Celnej. Z dniem 6 grudnia 2010r. powódka została przeniesiona do służby w Izbie Celnej w Warszawie. Powódka pełniła służbę ostatnio na stanowisku młodszego eksperta służby celnej.

Z dniem 1 marca 2017 r. utworzono Krajową Administrację Skarbową.

Od dnia 1 marca 2017 r. powódka pełniła służbę w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie, jako funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej.

W piśmie z dnia 12 maja 2017 r. dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej złożył powódce propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie: rodzaj umowy o pracę – na czas nieokreślony, stanowisko służbowe – kontroler skarbowy, zaliczane do grupy stanowisk specjalistycznych w służbie cywilnej, miejsce wykonywania pracy – Izba Administracji Skarbowej w Warszawie, komórka organizacyjna – IOA Dział Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier w Urzędzie Skarbowym w Izba Administracji Skarbowej w Warszawie, wynagrodzenie miesięczne: wynagrodzenie zasadnicze według mnożnika 2,411 kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej, dodatek za wieloletnią pracę w służbie cywilnej w wysokości wynoszącej po pięciu latach pracy 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego (...); wymiar czasu pracy – 1/1.

Zaproponowane warunki pracy, po ich przyjęciu, miały obowiązywać od dnia 1 czerwca 2017 r.

W dniu 30 maja 2017 r. powódka oświadczyła, że przyjmuje propozycję nowych warunków zatrudnienia w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie.

Pismem z dnia 30 maja 2017 r. powódka złożyła wniosek o wypłatę świadczenia w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej. W odpowiedzi na pismo pozwany odmówił wypłaty odprawy.

Pismami datowanym na dzień 21 listopada 2018 r., 28 marca 2019r. oraz 20 lutego 2019r. powódka zwróciła się do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Warszawie o wypłatę odprawy. W odpowiedzi pozwany odmówił wypłaty odprawy.

Kwota odprawy powódki wyliczona za okres 4 miesięcy i 40% wynosi 21 454,80 złotych.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach osobowych powódki. Treść oraz prawdziwość tych dokumentów nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu, uwzględniając treść art. 245 KPC.

Sąd I instancji rozpoznał sprawę na podstawie przepisów ustawy z 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy z 16 listopada 2016 roku wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej i uznał, iż powództwo nie było zasadne. Sąd I instancji wyjaśnił, że powódka, która z dniem 1 marca 2017 r. stosownie do art. 165 ust. 3 pwUKAS stała się funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej, w dniu 17 maja 2017 r. otrzymała od Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Warszawie propozycję zatrudnienia w korpusie

służby cywilnej, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Powódka propozycję tę przyjęła, na skutek czego od 1 czerwca 2017 r. jej dotychczasowy stosunek służby w Służbie Celno-Skarbowej uległ przekształceniu w stosunek pracy w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie. Przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 28 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, Funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. Jednakże należy podkreślić, iż w stosunku do powoda brak było podstaw do zastosowania tej regulacji, bowiem jego sytuacji faktycznej i prawnej dotyczył art. 171 art. 165 ust 7 ustawy Przepisy wprowadzające KAS, w związku ze zm. organizacyjnymi w ramach całej administracji skarbowej.

Przyjęcie przez funkcjonariusza propozycji zatrudnienia i przekształcenie z dniem określonym w tej propozycji na podstawie art. 171 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1948 ze zm.) dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej lub stałej w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę odpowiednio na czas nieokreślony albo określony, nie wiąże się z obowiązkiem właściwego organu do wydania decyzji orzekającej o zakończeniu stosunku służbowego.

W konsekwencji powódka nie ma prawa do odprawy pieniężnej na podstawie art. 170 ust 4 przepisów wprowadzających KAS, zgodnie z którym w przypadku o którym mowa w ust. 1 pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3.

Skoro zatem nie doszło do wygaśnięcia stosunku służby w rozumieniu art. 170 ust 1 powódka nie nabyła prawa do odprawy zgodnie z art. 170 ust 4 ustawy wprowadzającej KAS.

Natomiast przepis art. 250 ustawy o KAS kompleksowo reguluje kwestie dotyczące wypłaty odprawy funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby. Przy czym w wyroku z dnia 10 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie (sygn. akt VIII Pa 2014/19) podkreślił, że „analiza tego przepisu wskazuje, że prawo funkcjonariusza do odprawy zostało powiązane z faktem zwolnienia ze służby oraz związkiem przyczynowo-skutkowym pomiędzy zwolnieniem ze

służby a przejściem na emeryturę. Z uwagi na to, że powód przyjął zaproponowane warunki pracy, jego stosunek służby przekształcił się w stosunek pracy, tym samym nie został on zwolniony ze służby”. Jednocześnie w tym samym wyroku Sąd wskazał, że „prawa do odprawy mogłoby powstać wyłącznie na podstawie przepisów ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS, bowiem chodzi o funkcjonariuszy pozostających w służbie przed 1 czerwca 2017 r. Ustawodawca dla tych funkcjonariuszy, których stosunki służby uległy przekształceniu, jednak nie przewidział. Z kolei do powoda nie mógł mieć zastosowania art. 250 nowej ustawy o KAS w zakresie, który dotyczy zdarzenia przekształcenia jego stosunku służbowego w stosunek pracy, bowiem norma prawna w części dyspozytywnej tego przepisu w ogóle nie ma zastosowania do powoda. Zdarzenia, w których ustawodawca związał prawo do odprawy w związku z dokonaniem zmian w zatrudnieniu zostały uregulowane w ustawie Przepisy wprowadzające ustawę o KAS. Natomiast przepis art. 250 nowej ustawy o KAS miałyby zastosowanie do powódki, gdyby w dalszym ciągu pozostał po dniu 1 czerwca 2017 r. funkcjonariuszem i doszłoby do zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją lub zniesieniem jednostek KAS w okresie późniejszym”.

W ocenie Sądu Rejonowego powyższej argumentacji nie zmienia także konieczność wydania świadectwa służby, która wynika m.in. z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r. (sygn. akt III PZP 7/19), w myśl której funkcjonariuszem ucywilnionym (jak powódka) powinny zostać wydane świadectwa służby.

Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby bowiem do powstania kuriozalnej sytuacji, albowiem powódka oprócz tego, że utrzymywała z własnej woli zatrudnienie o wynagrodzenie (wyraziła zgodę na przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy) to otrzymałaby dodatkowo odprawę, podczas gdy funkcjonariusze, którzy odmówili przyjęcia nowych warunków pracy albo którym ich w ogóle nie przedstawiono, utratę zatrudnienia mieliby mieć zrekompensowaną jedynie odprawą, którą żąda powódka, co w oczywisty sposób przeczy intencji przepisu regulującego zwolnienie funkcjonariusza ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki, który wiąże się z okolicznością definitywnego zakończenia zatrudnienia (art. 170 ustawy p. w. K.A.S.).

(uzasadnienie – k, 69-77 a.s.)

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pełnomocnik powódki (adwokat) zaskarżając go w całości. Strona powodowa wniosła o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie apelacji i zasądzenie na rzecz powódki całości żądanej w pozwie kwoty (25 671 zł) wraz z

odsetkami ustawowymi liczonymi za opóźnienie od 1 czerwca 2021 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie art. 170 ust. 1, 3, 4 w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej z 16 listopada 2016 roku (PwKAS) poprzez błędną wykładnię wyżej wymienionych przepisów i przyjęcie, że powódka nie ma statusu funkcjonariusza zwolnionego ze służby i nie przysługuje jej świadczenie pieniężne należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej przez ustawę PwKAS w art. 159 pkt 3 (tj. ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej, tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1799 ze zm.), w sytuacji gdy prawidłowe rozumowanie powinno doprowadzić do wniosku, iż wskazane świadczenie pieniężne jest powódce należne i w efekcie powinno być ono na jej rzecz zasądzone.

Z ostrożności procesowej, na wypadek gdyby sąd uznał, że wyżej wymieniona podstawa nie ma zastosowania do żądania procesowego powódki o zapłatę świadczenia pieniężnego, to pełnomocnik zarzucił obrazę art. 250 ust. 2 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (PwKAS) poprzez błędną wykładnię, iż przepis ten nie ma w ogóle zastosowania do sytuacji powódki skutkującą odmową zastosowania tego przepisu i w efekcie niezasadnym brakiem uwzględnienia powództwa (w sytuacji gdy jest ono zasadne).

(apelacja pełnomocnika powódki – k. 86-92 a.s.)

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanej (radca prawny) wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

(odp. na apelację – k. 103-106 a.s.)

W toku sprawy przed Sądem II instancji pełnomocnik pozwanego wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu zajęcia stanowiska w analogicznym stanie faktycznym przez Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt I PSKP 64/21. W ocenie pełnomocnika pozwanego rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego będzie stanowiło istotną wytyczną w zakresie prawidłowej interpretacji spornych przepisów (*wniosek – k. 118 a.s.*). W dalszej kolejności pełnomocnik pozwanego wniósł o zawieszenie postępowania z uwagi na pytanie prawne skierowane do Sądu Najwyższego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie VII Pa 104/22 (*k. 149-149 a.s.*).

Do daty wyrokowania w niniejszej sprawie, strona pozwana podtrzymywała wniosek o zawieszenie, zaś strona powodowa sprzeciwiała się jemu (*k. 120, wraz z zapisem audio-video – k. 121 a.s., k. 157 a.s. wraz z zapisem audio-video – k. 158 a.s.*).

Postanowieniem z 17 lutego 2023 roku Sąd II instancji oddalił wniosek o zawieszenie postępowania (*k. 157 a.s. wraz z zapisem audio-video – k. 158 a.s.*).

W ocenie Sądu II instancji w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki zawieszenia postępowania w trybie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd nie ma wątpliwości, że podstawy takiego zawieszenia nie stanowi okoliczność oczekiwania na rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w przedmiocie analogicznego problemu prawnego. Obrany przez Sąd Najwyższy pogląd w zakresie dotyczącym spornej kwestii pozostanie bez bezpośredniego wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Będzie on stanowił jedynie źródło dodatkowej argumentacji, w określonym poglądzie prawnym. Finalnie jednak rolą tutejszego Sądu II instancji jest samodzielne przesądzenie sprawy a w konsekwencji wyrażenie prawnego stanowiska. Okoliczności te powodują, iż wbrew twierdzeniu strony pozwanej, nie zachodzą przesłanki zawisłości o jakim mowa w art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Dodatkowym argumentem przemawiającym za oddaleniem wniosku o zawieszenie jest fakt, iż w tym zakresie nie było między stronami obopólnej zgody.

Sąd Okręgowy w Warszawie zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 15 zzs¹ pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U.2020.1842 t.j.) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, zwanej dalej "Kodeksem postępowania cywilnego" w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawłość lub precedensowy charakter sprawy.

Kolejno należy wskazać, że stan faktyczny sprawy w zakresie niezbędnym do jej rozstrzygnięcia należy uznać za bezsporny na etapie postępowania przed sądami obu instancji. Sąd Okręgowy uznaje więc ustalenia Sądu Rejonowego za własne, odstępując od ponownego ich

przytaczania. Nie podziela jednak dokonanej przez Sąd I instancji interpretacji przepisów prawa materialnego.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało rozważenia, czy zasadne jest wypłacenie powódce odprawy w związku ze zwolnieniem ze służby. Sąd I instancji uznał, że takie żądanie powódki nie zasługuje na uwzględnienie wobec braku podstawy prawnej ku temu. Natomiast Sąd II instancji doszedł do odmiennych wniosków i uznał zasadność roszczenia powódki co do zasady. Dlatego też zasadne okazały się podniesione przez autora apelacji zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego.

Przedmiotowy spór warunkowany jest zmianą przepisów prawa, do której doszło z dniem 1 marca 2017r. Wskutek tej zmiany połączono organy celne, skarbowe i podatkowe w jedną strukturę organizacyjną - Krajową Administrację Skarbową (KAS). Połączenie to dokonane zostało na podstawie dwóch ustaw z dnia 16 listopada 2016r.: Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2016. 1948 ze zm.), zwanej dalej ustawą wprowadzającą i ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. 2016. 1947 ze zm.), zwanej dalej ustawą o KAS. Wolą ustawodawcy izby skarbowe stały się izbami administracji skarbowej (art. 160 ust. 2 ustawy wprowadzającej), które uległy połączeniu z izbami celnymi i urzędami kontroli skarbowej mającymi siedziby w tym samym województwie (art. 160 ust. 4 ustawy wprowadzającej).

Zgodnie z art. 170 ust. 1, 3, 4 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, stosunki pracy osób zatrudnionych w określonych jednostkach Krajowej Administracji Skarbowej oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach Krajowej Administracji Skarbowej wygasają z dniem 31 sierpnia 2017 roku, jeżeli osoby te w terminie do 31 maja 2017 roku, nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby lub po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, nie później jednak niż do dnia 31 sierpnia 2017 roku (ust. 1). W tych przypadkach wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się, jak zwolnienie ze służby (ust.3) a pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 (ust. 4), czyli w rozumieniu ustawy o Służbie Celnej.

Zgodnie z art. 163 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej (Dz. U. z 2016 roku poz. 1799), funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub

rentę z tytułu niezdolności przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ta ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia za każdy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia (ust. 1.). Do okresu służby, wlicza się poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegały wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (ust.2) oraz oblicza się ją jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie kodeksu pracy (ust. 3). Na tych zasadach oraz w określonej tam wysokości odprawa przysługuje również funkcjonariuszowi służby stałej, zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej (ust.4).

Z powyższych przepisów wynika, że zarówno uchylana ustawa o Służbie Celnej, jak i ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej uzależniają prawo do odprawy pieniężnej od warunków, których powódka w niniejszej sprawie formalnie nie spełniła. Przepis art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej przewiduje przyznanie odprawy pieniężnej funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy przechodzących na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy. Artykuł 170 ust. 1 -4 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej prawo do takiej odprawy wiąże natomiast z nieotrzymaniem przez funkcjonariusza pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia lub pełnienia służby, bądź z odmową przyjęcia warunków określonych w tej propozycji. Tymczasem bezspornie w niniejszej sprawie powódka na podstawie art. 165 ust. 7 powyższej ustawy w dniu 17 maja 2017 roku otrzymała, a 30 maja 2017 roku przyjęła propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku kontrolera skarbowego w Dziale Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier.

Zgodnie z art. 250 ust. 4 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej funkcjonariuszowi służby stałej, zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej, przysługuje odprawa na zasadach i w wysokości określonych w ust. 1-3 tj. w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia za każdy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia. Jednorazową odprawę oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 173 kodeksu pracy.

Przepis art. 250 ust. 4 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej miał niemal tożsame brzmienie jak obowiązujący do 28 lutego 2017 roku art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej. Z powyższego wynika, że od 1 marca 2017 roku uprawnionym do jednorazowej odprawy pieniężnej jest funkcjonariusz zwolniony ze służby stałej w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej.

Ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej wprowadziła trzy rodzaje rozwiązań prawnych dotyczących zmiany stosunku służbowego dotychczasowych funkcjonariuszy Służby Celnej w stosunek służbowy lub stosunek pracy w Służbie Celno-Skarbowej powołanej w celu przeprowadzenia reformy szeroko rozumianej administracji skarbowej.

Pierwsze rozwiązanie można określić, jako kontynuację stosunku służbowego. Następuje ona w następstwie złożenia przez właściwy organ propozycji pełnienia służby na nowych warunkach jej pełnienia (zgodnie z art. 165 ust. 7 w związku z art. 169 ust. 4 zd. 1). Drugie rozwiązanie polegało na wygaśnięciu dotychczasowego stosunku służbowego. Następowало ono w wyniku niezłożenia funkcjonariuszowi propozycji dalszego zatrudnienia lub w przypadku niezaakceptowania przez niego propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby w określonym przez prawo terminie (art. 170 ust. 1 pkt 1 i 2). W takim przypadku dochodziło do wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariusza, które traktuje się jak zwolnienie ze służby. Trzecie rozwiązanie z kolei polegało na przekształceniu dotychczasowego stosunku służbowego w stosunek pracy na skutek złożenia dotychczasowemu funkcjonariuszowi propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i jej przyjęcia, który niewątpliwie miał miejsce w niniejszej sprawie.

Stosownie do art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej przekształca się odpowiednio w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony. W konsekwencji dotychczasowy stosunek służbowy ustaje i powstaje nowy stosunek prawny, tj. stosunek pracy. W tym miejscu należy wskazać, że do tego przekształcenia dochodzi na mocy zgodnego oświadczenia woli organu i dotychczasowego funkcjonariusza i zbędne jest wcześniejsze wygaszenie dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej albo stałej. Następstwem tego przekształcenia jest faktyczne zakończenie dotychczasowego stosunku służbowego.

W niniejszej sprawie na dzień przekształcania służbowego powódki w stosunek pracy występowała luka w prawie dotycząca sytuacji prawnej funkcjonariuszy, których stosunek służby

uległ przekształceniu w stosunek pracy. W rezultacie brak było normy zezwalającej na potraktowanie przekształcania stosunku służby w stosunek pracy, jako zwolnienia ze służby. Występowanie luk w prawie prowadzi do trudności w stosowaniu prawa, które rozwiązuje się za pomocą wnioskowania per analogiam. O ile sąd stwierdzi, że na gruncie danego aktu prawnego nie obowiązuje norma bezpośrednia, określająca skutki pozytywne w odniesieniu do pewnego stanu faktycznego, mimo że istnieją w tym akcie przepisy regulujące stany podobne, wówczas (jako organ stosujący prawo) ma obowiązek wypełnić tę lukę poprzez wnioskowanie o podobieństwie skutków prawnych na podstawie podobieństwa stanów faktycznych.

Problem sytuacji prawnej funkcjonariuszy, których stosunek służby uległ przekształceniu w stosunek pracy, był sygnalizowany w szczególności w związku ze zgłaszanymi przez byłych funkcjonariuszy Służby Celnej żądaniami wydania świadectw służby.

Stanowisko, iż przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej odpowiada zwolnieniu ze służby znajduje poparcie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020r. wydanej w sprawie o sygn. II PZP 7/19.

Tutejszy Sąd II instancji w pełni podziela argumentację Sądu Najwyższego, w szczególności przyjmuje, że w 2017r. funkcjonariusze nie mieli wpływu na byt stosunku służbowego nie mogąc zapobiec ustaniu tego stosunku (z wyjątkiem oczywiście sytuacji, gdy dostali propozycję pozostawania w służbie). Od ich decyzji, o ile dostali propozycję zatrudnienia, zależało jedynie nawiązanie stosunku pracy. Jednak niezależnie od tego, czy propozycję przyjęli czy nie, tracili status funkcjonariuszy. W szczególności w uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, że funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje świadectwo służby zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Sąd Najwyższy stwierdził wówczas, że zawierając umowę o pracę, strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, że ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno-skarbowej. Nie jest to jednak przekształcenie, w którym nowy stosunek zastępuje poprzedni, czyli przykładowo jak w odnowieniu z art. 506 k.c., lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). Ta zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawę alternatywną, w której istnieje wybór między przyjęciem propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę a wygaśnięciem stosunku służbowego. Wybór zatrudnienia pracowniczego nie oznacza, że stosunek służbowy nie kończy się. Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające w istocie z uzgodnienia, że

funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi do zwolnienia z dotychczasowej służby. W konsekwencji powyższego Sąd Najwyższy przyjął w tej uchwale stanowisko, że były funkcjonariusz celny ma prawo do otrzymania świadectwa służby na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W jej uzasadnieniu wprost bowiem stwierdzono, że stosunek służbowy nie istnieje dalej, gdy funkcjonariusz przyjmuje propozycję pracowniczego zatrudnienia. Administracja celno-skarbowa nie może przy tym dowolnie „przekształcić” stosunku służbowego funkcjonariusza, gdyż zmiana stosunku służby to materia ściśle określona w pragmatyce służbowej (ustawie). Aby stwierdzić ustanie stosunku służbowego nie jest konieczne wydanie decyzji o zwolnieniu ze służby, gdy dochodzi do tak ujętego przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy (ucywilnienia). Stosunek pracy powstaje z woli stron i jest to warunek zakończenia (ustania) stosunku służbowego. Brak decyzji organu nie oznacza, że nie ustaje stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął ofertę zatrudnienia. Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby.

W tym miejscu zwrócić należy uwagę na zmianę ustawy o KAS dokonaną z dniem 1 stycznia 2018r. ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw, a polegająca na dodaniu w art. 174 ustępu 10, stanowiącego, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.

Wskazana regulacja nie odnosi się wprost do sytuacji powódki. Art. 174 ustawy o KAS, do której ją dodano, dotyczy bowiem zaistniałego w innych okolicznościach niż wynikające z

przepisów ustawy wprowadzającej przekształcenia stosunków służbowych w stosunki pracy. Przepis przewiduje możliwość przeniesienia funkcjonariusza na jego wniosek albo wskutek zaaprobowanej przez niego propozycji do pracy w urzędzie lub jednostce administracyjnej KAS i w efekcie przekształcenia dotychczasowego stosunku. Jest to inna sytuacja zarówno dlatego, że wynikająca z odrębnej regulacji, jak i z tego względu, że odmowa przyjęcia propozycji równa się dalszemu trwaniu stosunku służbowego (nie skutkuje jego wygaśnięciem). Niemniej jednak wprowadzenie przepisu przemawia za przyjęciem, iż także w przypadku osób, których stosunki służbowe uległy przekształceniu na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej traktowane być winno jako zwolnienie ze służby. Regulacja dotyczy funkcjonariuszy tej samej co powódki formacji, a różnica dotyczy jedynie okoliczności, w jakich następuje przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Ustawodawca wprawdzie nie ustanowił regulacji prawnej przyznającej prawo do odprawy pieniężnej w przypadku, w którym funkcjonariusz służby celnej otrzymuje propozycję zawarcia umowy o pracę i ją przyjmuje, decydując się na kontynuowanie zatrudnienia, lecz już nie w ramach służby, ale na podstawie stosunku pracy. Jednak należy uznać, że w takim przypadku zachodzi wygaśnięcie stosunku służbowego (administracyjnoprawnego). Z żadnego przepisu nie wynika, że w powyższej sytuacji przysługuje prawo do odprawy pieniężnej. Zdaniem Sądu II instancji przyjąć jednak należy, że w zakresie regulacji prawnych dotyczących prawa do uzyskania odprawy wystąpiło pominięcie prawodawcze, które występuje wtedy, gdy zakres regulacji jest zbyt wąski lub gdy w określonym akcie normatywnym występuje pominięcie istotnych kwestii mających znaczenie z perspektywy koniecznego poszanowania zasad i wartości konstytucyjnych. Takie pominięcie prawodawcze może być naprawione przez sąd przy pomocy reguł wykładni funkcjonalnej i systemowej przepisu.

Z treści ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej wynika, że wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza, który nie otrzymał propozycji zatrudnienia oraz funkcjonariusza, który odmówił propozycji zatrudnienia traktuje się jako zwolnienie ze służby w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej. W aspekcie prawa do otrzymania świadectwa służby funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, który przyjął propozycję pracowniczego zatrudnienia nie może być w gorszej sytuacji, czyli pozostać bez świadectwa służby (uchwała III PZP 7/19). Istnieje zatem możliwość uznania takiego samego zapatrywania w odniesieniu do prawa do odprawy pieniężnej i wypełnienia luki w drodze analogii poprzez przyjęcie, że funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy wygasł a następnie uległ „przekształceniu” w stosunek pracy na podstawie

art. 171 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, przysługuje odprawa na podstawie art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Podstawa do przyjęcia poglądu o przysługiwaniu odprawy w takiej sytuacji wynika z prokonstytucyjnej wykładni przepisów ustawowych, uwzględniających zasadę równości wobec prawa i równego traktowania przez władze publiczne (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP), jakiej dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z 27 kwietnia 2022 roku I PSKP 64/21. Zgodnie z treścią tego wyroku, funkcjonariusz, który przyjął propozycję nawiązania umowy o pracę, utrzymuje (kontynuuje) zatrudnienie, a więc jest w „lepszey” sytuacji niż funkcjonariusz (pracownik), którego stosunek służbowy (stosunek pracy) wygasł wobec nieotrzymania propozycji dalszej służby (pracy) lub odmowy ich podjęcia. Wygaśnięcie stosunku służbowego w ramach tzw. „ucywilnienia” powoduje dla funkcjonariusza pozostającego w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę szereg niekorzystnych konsekwencji uzasadniających odprawę za „utrata munduru”, np. niemożność nabycia prawa do emerytury na zasadach przysługujących funkcjonariuszom.

Powyższe rozważania naprowadziły Sąd II instancji do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki przyznania powódce odprawy pieniężnej wymienionej w art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej stosowanego na zasadzie analogii w związku z art. 170 ust. 3 i 4 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Sąd II instancji przyjął, że powódka jest funkcjonariuszem zwolnionym ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej, jej stosunek służby został zakończony, zaś od 1 czerwca 2017 roku objęła stanowisko starszego kontrolera skarbowego realizowanego na podstawie umowy o pracę. Praca ta jednak nie była kontynuacją poprzedniego stosunku służby. Sąd II instancji nie ma wątpliwości, że zakończenie stosunku służby powódki miało związek z reorganizacją jednostki organizacyjnej, w której do tej pory wykonywała swoje obowiązki służbowe.

Jednocześnie przy rozstrzyganiu sprawy należało ocenić charakter przedmiotowej odprawy. W tym celu Sąd II instancji podzielił argumentację prawną Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie VII Pa 28/22, powstałą na kanwie pytania prawnego wystosowanego do Sądu Najwyższego, celem zajęcia stanowiska w analogicznej sytuacji, jak w niniejszej sprawie.

Zgodnie z argumentacją tego sądu, przyjmując, że odprawa przysługuje jedynie w sytuacji niezaproponowania funkcjonariuszowi nowych warunków zatrudnienia albo pełnienia

służby, lub też nie przyjęcia ich przez stronę, wówczas odprawa ta pełniłaby wyłącznie funkcję kompensacyjną, czy socjalną (alimentacyjną). Artykuł 170 ust. 4 przewiduje bowiem prawo do odprawy w związku z wygaśnięciem (zakończeniem) dotychczasowego stosunku służby, bez nawiązania nowego stosunku prawnego, który stanowiłby źródło regularnego dochodu. W tej sytuacji odprawa ma rekompensować utratę tej pracy. Niemniej jednak takie rozumienie funkcji odprawy jest niepełne.

Za Sądem Okręgowym w Poznaniu należało więc dla przedstawienia omawianego zagadnienia porównać aktualną treść art. 8 ustawy z 13 marca 2003 o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników z treścią przepisu stanowiącego jego odpowiednik w poprzedniej ustawie. Wpierw jednak należy zauważyć, że ustawa wprawdzie przewiduje odprawę dla pracowników z którymi rozwiązano stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, to jednak ma ona zbliżony charakter do tej wypłacanej na kanwie przepisów wprowadzających ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Wskazać trzeba, że w niniejszej sprawie w związku z reformą administracji celno-skarbowej, zarówno funkcjonariusze izby celnej, jak i pracownicy służby administracji podatkowej, kontroli skarbowej i Służby Celnej z uwagi na połączenie tych organów, zostali postawieni przed koniecznością rozwiązania albo zmiany formy stosunku prawnego z pracodawcą bądź stosunku służbowego, co było całkowicie niezależne od nich. Ponadto nastąpiło to z przyczyn, które ich nie dotyczyły.

Przechodząc do szczegółowego porównania, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z 13 marca 2003 o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, w związku z rozwiązaniem stosunku pracy w ramach grupowego zwolnienia, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości: 1) jednomiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 2 lata; 2) dwumiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy od 2 do 8 lat; 3) trzymiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy ponad 8 lat.

Obecnie zatem dla uzyskania odprawy na podstawie powołanych przepisów konieczne jest rozwiązanie stosunku pracy i to w ramach grupowego zwolnienia.

Do dnia 31 grudnia 2003 roku obowiązywała ustawa z 28 grudnia 1989 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zgodnie z art. 8 ust. 1 pracownikowi, z którym został rozwiązany stosunek pracy z przyczyn, o których mowa w art. 1, przysługiwała odprawa pieniężna. Jej wysokość była

również uzależniona od okresu, jaki pracownik przepracował u danego pracodawcy (ust. 2). Stosownie jednak do ust. 3 pkt 2-6 odprawa pieniężna nie przysługiwała pracownikowi:

- który do dnia rozwiązania stosunku pracy przyjął propozycję zatrudnienia w zakładzie pracy przejmującym w całości lub w części mienie dotychczas zatrudniającego go zakładu albo w zakładzie pracy powstałym w wyniku takiego przejęcia,

- który po rozwiązaniu stosunku pracy rozpoczyna działalność gospodarczą na własny rachunek lub w ramach spółki albo spółdzielni w związku z przejęciem określonych składników mienia ruchomego lub nieruchomego zakładu pracy; dotyczy to także pracownika, który w chwili rozwiązania stosunku pracy jest wspólnikiem w spółce lub członkiem spółdzielni dokonującej takiego przejęcia,

- który nabył prawo do emerytury lub renty albo który jest zatrudniony w innym zakładzie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy lub w kilku zakładach pracy łącznie w pełnym wymiarze czasu pracy,

- prowadzącemu działalność gospodarczą na własny rachunek,

- prowadzącemu gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych powyżej 5 ha przeliczeniowych albo gospodarstwo stanowiące dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych, z którego wysokość podatku rolnego przekracza wysokość podatku z 5 ha przeliczeniowych.

Porównując powyższe przepisy należy zauważyć, że ustawodawca zrezygnował z przesłanek negatywnych wypłaty odprawy, wskazanych w ust. 3 art. 8. Wcześniej pracownikowi, który do dnia rozwiązania stosunku pracy przyjął propozycję zatrudnienia w zakładzie pracy przejmującym w całości lub w części mienie dotychczas zatrudniającego go zakładu albo w zakładzie pracy powstałym w wyniku takiego przejęcia, odprawa nie przysługiwała. Odprawa nie przysługiwała zasadniczo w sytuacji, gdy pracownik, po rozwiązaniu z nim stosunku pracy, miał zapewnione źródło dochodu (prowadzenie działalności gospodarczej, inne zatrudnienie, prowadzenie działalności rolniczej). Regulacje te wówczas kładły nacisk na funkcję kompensacyjną i socjalną odprawy. Obecnie jedynym kryterium decydującym o przyznaniu odprawy jest fakt zatrudnienia na podstawie stosunku pracy i następnie zwolnienia w ramach zwolnienia grupowego, z przyczyn niedotyczących pracowników. Rezygnacja z przesłanek negatywnych prawa do odprawy, w tym związanych z przyjęciem propozycji pracy w zakładzie pracy przejmującym w całości lub w części mienie dotychczas zatrudniającego go zakładu albo w zakładzie pracy powstałym w wyniku takiego przejęcia, pozwala na wnioskowanie o zmianie

akcentów w charakterze przedmiotowej odprawy. Wnioskować można, że funkcja odprawy została skierowana na gratyfikację dla zwalnianego pracownika za dotychczasowy wkład pracy.

Ustawodawca rozróżnia dwa pojęcia – odprawa i rekompensata, wskazując na to drugie w ustawie o emeryturach pomostowych. Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensatę traktuje się, jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Celem tego przepisu jest przyznanie odszkodowania za rzeczywistą utratę określonych uprawnień, co oznacza, że musi on dotyczyć tylko tych ubezpieczonych, którzy ze względu na niespełnienie choćby jednego ustawowego warunku (wiek, ogólnego stażu emerytalnego) nie mogli skorzystać z dotychczasowych regulacji i nabyć prawa do emerytury w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, a także nie mogą skorzystać z regulacji nowych, przewidzianych ustawą o emeryturach pomostowych. Z powyższego wynika, że rekompensata wiąże się z sytuacją, która zakończyła się nieodwracalnie. Natomiast taki wniosek na kanwie przepisów ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej jest daleko idący. Nie każde bowiem zakończenie stosunku pracy/służby oznacza definitywne zaprzestanie pracy w ogóle. Tytułem przykładu należy wskazać policjanta zwalnianego ze służby, który bezpośrednio po zwolnieniu zostaje przyjęty do zawodowej służby wojskowej. W takiej sytuacji policjant nie nabywa prawa do odprawy (art. 118 ustawy z 6 sierpnia 1990 roku o Policji). Analogiczne rozwiązanie w przypadku przeniesienia funkcjonariusza innych służb do służby w Policji zostało przewidziane w art. 25a ustawy, którego odpowiednikiem jest art. 38a ustawy z 9 kwietnia 2010 roku o Służbie Więziennej. Regulacje te nie przewidują pozbawienia funkcjonariusza prawa do odprawy z uwagi na podjęcie przez niego pracy w ramach stosunku pracy. Potwierdzają natomiast, że odprawa ze służby ma charakter jednorazowy (*wyrok NSA z 2 sierpnia 2013 roku I OSK 1354/12*).

Podzielając zatem powyższą argumentację Sądu Okręgowego w Poznaniu, jak również przytoczone wcześniej stanowisko Sądu Najwyższego, pozwalające na korzystne traktowanie sytuacji prawnej, w jakiej znalazła się powódka, tutejszy Sąd II instancji uwzględnił powództwo Anny Jęcek co do zasady.

Wątpliwości Sądu II instancji wzbudziła jednak kwota odprawy, jaka od samego początku procesu była żądana przez powódkę. Nie umknęło Sądowi II instancji, że powódka, wytaczając powództwo, domagała się odprawy w wysokości 25 671 zł, która okazała się wartością błędną.

W tym miejscu należy wskazać, że w wystawionym zaświadczeniu Izby Administracji Skarbowej w Warszawie z dnia 18 grudnia 2020 roku wynika, iż odprawa powódki wyliczona za 4 miesiące i 40% wynosi 21 454,80 zł. Ponadto powódka w piśmie procesowym z 24 marca 2021 roku (*data stempla UP – k. 58 a.s.*) jednoznacznie podtrzymała wyżej wskazaną kwotę odprawy. Jednocześnie powódka podkreśliła, że odprawa w wysokości 21 454,80 zł nie uwzględnia odsetek ustawowych liczonych od 1 czerwca 2017 roku, co spowodowało różnicę w obliczeniach. Mimo wszystko, powódka również w wywiedzionej apelacji zgłosiła roszczenie o odprawę w wysokości 25 671 zł

W ocenie Sądu II instancji w rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu sporu nie przekraczała wyżej wymienionej kwoty, ponieważ formalnie nie skapitalizowano odsetek. W konsekwencji w skład dochodzonej odprawy wchodziła wyłącznie należność główna, w wysokości 21 454,80 zł. Określając wartość przedmiotu sporu, w sytuacji powódki miała więc zastosowanie norma wypływająca z art. 20 k.p.c., zgodnie, z którą do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego. Wyjątek ustanowiony w art. 20 k.p.c. dotyczy tylko sytuacji, w której roszczenie uboczne jest żądane obok roszczenia głównego, przy czym co do odsetek jest oczywiste, że chodzi o odsetki naliczane od kwoty objętej nadal spornym roszczeniem głównym. W tym tylko wypadku wartość odsetek nie wpływa na wartość przedmiotu sporu. Taka sytuacja zaś nie ma miejsca w niniejszej sprawie.

Ponadto nie można traktować żądania powódki, jako roszczenia sformułowanego w trybie art. 482 § 1 k.p.c. zgodnie z którym od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. W myśl utartej linii orzeczniczej, ograniczenia przewidziane w przepisie art. 482 § 1 nie mają charakteru bezwzględnych. Zakaz przewidziany tym przepisem nie obejmuje wypadku, gdy zaległość z tytułu zaległych odsetek już powstała. Nie jest możliwe kapitalizowanie odsetek, które mogą powstać w przyszłości (*wyrok SA w Warszawie z 28.10.2011 r., VI ACa 546/11, LEX nr 1136133*).

Mając zatem powyższe na uwadze, istniały podstawy do zmiany wyroku Sądu I instancji, poprzez zasądzenie na jej rzecz odprawy w wysokości 21 454,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty. Odsetki w tym zakresie zasądzono na podstawie 481 k.p.c. w związku z art. 300 k.p. Niewątpliwie 31 maja 2017 roku był ostatnim terminem zapłaty odprawy. W związku z tym 1 czerwca 2017 roku jest dniem powstania roszczenia o jej zapłatę i z tą chwilą rozpoczyna się bieg ustawowych odsetek za

opóźnienie. W pozostałym zaś zakresie, tj. wobec kwoty przewyższającej 21 454,80 zł powództwo należało oddalić.

Jednocześnie Sąd II instancji zobligowany był do zmiany wyroku Sądu II instancji również względem kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach tych Sąd II instancji orzekł wedle zasady z art. 100 k.p.c., tj. wedle zasady stosunkowego rozdzielnia kosztów.

Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej, działającego w I instancji za pośrednictwem adwokata. Wynagrodzenie to ustalono, mając na uwadze wartość przedmiotu sporu (25 671 zł) oraz treść § 2 i § 9 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie, a także fakt, iż strona powodowa wygrała sprawę w 83%.

W konsekwencji Sąd II instancji na podstawie art. 386 k.p.c. zmienił wyrok, o czym orzekł w pkt 1. a-d.

Jak już wcześniej wspomniano, niezasadne okazało się roszczenie powódki co do kwoty przewyższającej 21 454,80 zł. W związku z tym, że powódka również na etapie apelacji domagała się wyższej kwoty, apelację należało oddalić w tym zakresie, powielając argumentację przedstawioną jak w części uzasadniającej oddalenie powództwa.

To mając na uwadze Sąd II instancji na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w pkt 3 wyroku.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy w Warszawie orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt 1. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, jak również § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

To mając na uwadze orzeczono, jak w pkt 3. i 4. wyroku.

Sędzia Artur Fryc